

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår saksbehandler: Dorte Bae Solvang, tlf. 73 86 64 40
E-post: dorte.solvang@stfk.no
Postmottak:

Deres ref.:
Vår ref.: 200710048-2
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 12.12.2007

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
071 01498- 59	
DATO 14 DES. 2007	
AN	EKSP.
586	

Utkast til forskrift om støtteordninger for produksjon av elektrisk energi fra fornybare energikilder - Høringsuttalelse

Det vises til høringsbrev av 02.10.2007, og samtaler med OED angående utsatt høringsfrist.

Sør-Trøndelag fylkeskommune behandlet saken i fylkestinget 13.desember 2007. Fylkestinget vedtok følgende uttalelse:

- 1. Støtteordningen for vindkraft med fast fundamentering må økes. Den må være så stor at den utløser utbygging av vindkraft.*
- 2. Støtteordningen bør også innlemme støtte til utvidelse av eksisterende vannkraftverk.*
- 3. Støtteordningen for bioenergi og umodne teknologier må komme opp på et nivå som utløser etablering av bioenergianlegg og annen umoden teknologi for produksjon av elektrisk kraft.*
- 4. Alternative modeller for støtteordningen bør vurderes. Særlig en ordning med garantert minstepris. Denne type ordning er det gode erfaringer med internasjonalt særlig fordi den reduserer investeringsrisikoen for utbygger og at støtten ikke blir betalt ut når prisen på energi er tilstrekkelig høy.*
- 5. Det må opprettes egne støtteordninger for utvikling av vindmøller til havs.*
- 6. Midt-Norge opprettes som eget pilotområde for utprøving av ny teknologi på energiområdet. Regionen har gode forutsetninger for dette i og med sine tunge forsknings- og kompetansemiljøer og sine gode forutsetninger for produksjon av vind- og biokraft. Midt-Norge er eget prisområde, noe som vil kunne gjøre slik utprøving økonomisk lønnsomt.*

Det vises for øvrig til uttalelse fra Samarbeidende Kraftfylker i brev av 03.12.2007.

Vedlagt følger fylkesrådmannens saksframlegg.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tore Kiste', with a long horizontal flourish extending to the right.

Tore Kiste
Fagleder

Saksutredning: Høringsuttalelse- Utkast til forskrift om støtteordning for produksjon av elektrisk energi fra fornybare energikilder.

FYLKESRÅDMANNENS INNSTILLING

1. Støtteordningen for vindkraft med fast fundamentering må økes. Den må være så stor at den utløser utbygging av vindkraft i Norge og i Sør-Trøndelag.
2. Støtteordningen bør også innlemme støtte til utvidelse av eksisterende vannkraftverk.
3. Støtteordningen for bioenergi og umodne teknologier må komme opp på et nivå som utløser etablering av bioenergianlegg og annen umoden teknologi for produksjon av elektrisk kraft.
4. Finner staten det nødvendig å endre støttenivået bør størrelsen på avkortningen også vurderes slik at man kan forhindre en overkompensasjon.

VEDLEGG OG ANDRE SAKSDOKUMENTER

Utrykte vedlegg i saksmappen

-Høringsnotat- Utkast til forskrift om støtteordning for produksjon av elektrisk energi fra fornybare energikilder (OED)

GJELDENE FORUTSETNINGER

Olje- og energidepartementet (OED) har den 3. oktober 2007 sendt ut til høring "Utkast til forskrift om støtteordning for produksjon av elektrisk energi fra fornybare energikilder" med høringsfrist 03.12.2007. Fylkeskommunen er ikke oppført som høringsinstans på denne høringen. Fylkesrådmannen mener imidlertid at Sør-Trøndelag Fylkeskommune burde ha vært oppført som høringsinstans da denne forskriften vil være et viktig virkemiddel for å nå Regjeringens mål på 30 TWh økt fornybar energi og energieffektivisering innen 2006. Med bakgrunn i Midt-Norges energiutfordringer er det viktig at denne støtteordningen utformes slik at den kan utløse utbygging av ny fornybar energi og energieffektivisering. Sør-Trøndelag Fylkeskommune har avklart med OED at en høringsuttalelse sendes departementet 12.12.2007.

BAKGRUNN

Soria Moria- erklæringen:

"Norge skal være en miljøvennlig energinasjon og være verdensledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi."

"Tiden for de nye store vannkraftutbygginger er over. Derfor må framtidens økte energibehov i større grad dekkes på andremåter"

"Norge har et stort potensiale for nye fornybare energikilder som vind, bioenergi, sol, bølge og tidevannskraft. Gjennom satsing på energieffektivisering og ny fornybare energikilder kan Norge få et variert og miljøvennlig energisystem."

St.meld nr. 11 (2006-2007) ”Om støtteordning for elektrisitetsproduksjon fra fornybare energikilder (fornybar elektrisitet)”. Her understrekes viktigheten av de målene som ble satt ned i Soria Moria-erklæringen. I tillegg nevnes det at skal være langsiktige og stabile rammebetingelser i form av en støtteordning for fornybar energikilder som skal styrke utviklingen av fornybar energi. Regjeringen har gitt Enova SF ansvaret for å forvalte denne støtteordningen, og som er Regjeringens viktigste redskap i arbeidet med utvikling av fornybar energi.

Regjeringen har fastsatt et samlet mål om 30 TWh økt fornybar energiproduksjon og energieffektivisering i 2016 i forhold til 2001. Regjeringen har imidlertid ikke sagt noe om hvor mye av dette som skal dekkes av de ulike fornybare energibærerne eller energieffektivisering. NVE har derimot antydnet at Norge i dag kan realisere anslagsvis 5000-6000 MW installert vindkraft, noe som tilsvarer ca. 15 TWh med elektrisk energi (50 % av det samlede målet på 30 TWh).

Regional politikk

Sør-Trøndelag Fylkeskommune har ved flere anledninger klargjort at man støtter Regjeringens ønske om økt satsing på fornybar energiproduksjon og energieffektivisering.

I fylkestingssak FT 46/07 står det at

”...Sør-Trøndelag har et stort potensiale av alternativ til fossil energi. Vårt potensial må sees i sammenheng med det nasjonale løftet for å oppnå våre internasjonale forpliktelser i utslipp av klimagasser”.

Videre står det Felles Fylkeplan 2008-2008 at Trøndelagsfylkene skal jobbe for å være en pådriver for å etablere prismekanismer for å gjøre alternative energiformer som vind og bioenergi lønnsomme.

FAKTISKE OPPLYSNINGER

Det er kraft produsert fra de første 3 MW installert effekt i nye eller opprustede vannkraftanlegg og all øvrig ny kraftproduksjon fra fornybare energikilder som kommer inn under denne støtteordningen.

”Umodne” typer fornybar elektrisitet som for eksempel tidevannskraft og bølgekraft vil kunne behøve mer støtte enn hva selve støtteordningen dekker for å kunne bli realisert. Slike anlegg kan derfor få tilleggsstøtte gjennom Enovas teknologiprogram jf. forskriften §10.

Støtteordningen har følgende satser til de ulike teknologier:

- 4 øre/kWh for vannkraft
- 8 øre/kWh for vindkraft med fast fundamentering
- 10 øre/kWh for biokraft og umodne teknologier

Støtteordningen er basert på et fast påslag pr. kWh produsert elektrisk energi.

Når det gjelder støttesatsen for vindkraft med fast fundamentering så gjelder den uavhengig av om de er plassert på land eller i vann.

Støtteordningen legger opp til en støtte pr. produsert kWh i 15 år. På grunn av den store usikkerheten tilknyttet fremtidens prisnivå på kraft og får å unngå en overkompensasjon, foreslår man tilskuddet avkortet med 0,6 øre for hvert øre den gjennomsnittlige systemprisen på NordPool overstiger 45 øre/kWh i et år.

Det legges opp til at støtteordningen skal tre i kraft fra 1.januar 2008, og at Enovas eksisterende overgangsordning for vindkraft foreslås videreført til støtteordningen er innført. Det foreslås i tillegg en overgangsordning for vannkraft og biokraft jf. kap. 2.5 i utkastet.

Det legges til grunn at Enova setter av de samlede støttemidlene til hvert anlegg i det året de skriver kontrakt med eier av anlegget. Et anlegg kan få utbetalt støtte først når Enova har inngått kontrakt med eier av anlegget.

Omfanget av prosjekter som vil bli realisert med de aktuelle støttesatsene vil være svært avhengig av hvordan de aktuelle utbyggerne vurderer perspektivene for kraftpriser, og hvilke krav til kapitalavkastning selskapene setter. Eventuelle justeringer i ordningen vil gjelde for kraftproduksjon fra anlegg som inngår kontrakt med Enova etter at endringer i ordningen er vedtatt.

HELHETLIG DRØFTING

Spesielt om vannkraft

For vannkraft gjelder det spesielle regler i og med at støtten er begrenset til produksjonen tilsvarende de første 3 MW installert effekt i anleggene. For varig produksjonsøkning som følge av opprustning gjelder i tillegg spesielle vilkår. Se § 6 i forskriften og tilknyttede merknader.

Avgrensningen på de første 3 MW må operasjonaliseres på en ryddig og håndterbar måte. Det legges opp til at vannkraftanlegg får støtte for faktisk produksjon begrenset oppad til de første 12 GWh per år, som tilsvarer årlig produksjon for et anlegg på 3 MW installert effekt med 4000 brukstimer. Denne avgrensningen vil gjelde uavhengig av faktisk installert effekt og brukstid.

Når det gjelder varig produksjonsøkning som følge av opprustning, vil NVE i hvert enkelt tilfelle fastsette hvor stor andel av produksjonsøkningen som skyldes opprustning. Også ved opprustning begrenses støtten oppad til de første 12 GWh per år.

Konkrete problemstillinger

Vannkraft

Ordningen gir støtte (4 øre/kWh) til de første 3 MW installert effekt i nye eller opprustede vannkraftanlegg. Opprusting kan for eksempel forstås som utskifting av turbiner eller utbedring av rørgater slik at man oppnår en høyere effekt.

Ordningen slik den foreligger i dette utkastet omfatter ikke utvidelse av eksisterende vannkraftverk. En utvidelse kan for eksempel være overføring av nye vannkilder eller utvidelse av inntaksdammer. En utvidelse i eksisterende inngrep kan i enkelte tilfeller skjerme uberørte områder. Det vil også være en fordel å samle inngrep på samme sted. Det synes noe ulogisk at man skal få støtte for nye inngrep gjennom å bygge et nytt vannkraftverk, mens man ikke skal få støtte for å gjennomføre nye inngrep i allerede eksisterende vannkraftverk. I områder hvor det er stort utbyggingspress kan slike tiltak virke skånende for uberørt natur.

Vindkraft med fast fundamentering

Ordningen med 8 øre/kWh på vindkraft innlemmer ikke flytende installasjoner. Teknologien med flytende vindkraftinstallasjoner er ennå under utvikling, men mye gjenstår før denne teknologien kan bli kommersiell. Men det antas at også flytende vindkraft vil inngå i støtteordningen når teknologien er moden. Fylkeskommunen ser det som positivt at Enova har gitt støtte til forsøksanlegg av denne typen.

Det gitt konsesjon for 3,6 TWh vindkraft som ikke er realisert. Det er for tiden konsesjonssøkt og forhåndsmeldt prosjekter i Norge med samlet teoretisk potensiale på ca 40 TWh. Omlag 10 TWh av dette er i Trøndelag. Midt-Norge er spesielt attraktivt på grunn av gode vindforhold og et forventet kraftunderskudd på ca. 10-12 TWh i 2010.

Det er fylkeskommunens oppfatning at 8 øre/kWh ikke er nok til at vindkraft blir bygd ut i dag. 8 øre/kWh gir ikke nok støtte til at utbyggere ser det som økonomisk lønnsomt å bygge og drive disse vindkraftanleggene. Fylkeskommunen mener derfor at satsen på 8 øre/kWh i dag vanskeliggjør et oppnåelse av Regjeringens mål om 30 TWh ny fornybar energi og energieffektivisering innen 2016. Regjeringen har valgt denne støtteordningen som det viktigste virkemiddelet for å oppnå sine mål og det er vanskelig å se hvordan denne ordningen skal kunne bidra til det med dagens og den foreslåtte støttesatsen.

Det konkluderes med at støttesatsen må økes for vindkraft med fast fundamentering. Samtidig må man vurdere størrelsen på avkortningen slik at man fortsatt kan forhindre overkompensasjon.

Biokraft og umodne teknologier

Biokraft og umodne teknologier støttes med 10 øre/kWh. Fylkeskommunens syn er at dette støttebeløpet ikke er nok til å utløse noen ny satsing på biokraft eller umodne teknologier. Et annen aspekt ved denne støtteordningen og spesielt med tanke på biokraft så vil høyere støttenivå i andre (f.eks Sverige) drive prisene opp og dermed medvirke til at det blir for dyrt å investere i Norge. Det er teknologien (kjeler, anlegg, turbiner) og prisen på den som drives opp

Generelt

Faste tilskudd per kWh er en ordning som gir bedre forutsigbarhet enn grønne sertifikater. Imidlertid ville faste innmatingstariiffer gi enda høyere forutsigbarhet. Grønne sertifikater gir likevel større mulighet til å regulere tilfanget av fornybar energi enn faste satser, da man kan øke kravene til volum i markedet.

Det er riktig å differensiere mellom ulike teknologier slik det gjøres i utkastet til støtteordninger. Dette gjøres ikke i det grønne sertifikatmarkedet som har som mål å være teknologinøytralt. Imidlertid kan teknologinøytralitet være markedsvridende all den tid noen teknologier har et langt større behov for teknologiutvikling enn andre. Småskala vannkraft og oppgraderinger i eksisterende anlegg er opplagt mer utviklet og mer lønnsomt enn de øvrige teknologiene, og mye taler for at støttenivået er riktig.

Per i dag ser vi at grønne sertifikat bidrar med et høyere støttenivå. Dette gjør at enkelte former fornybar energi lider under svekket konkurransekraft sammenlignet med Sverige, og investeringer i fornybar energi vil kanaliseres dit lønnsomheten er bedre. For enkelte teknologier, slik som vind, antas det at man har bedre naturgitte forhold i store deler av Norge. Imidlertid er forholdene også mer krevende, noe som fordrer teknologiutvikling, øker risikoen, og således medfører høyere avkastningskrav. Vi har også et høyere kostnadsnivå. Det er derfor ikke gitt at man kan forvente vindkraftutbygginger i Norge gitt dårligere økonomiske rammebetingelser enn i nabolandene. En kan ikke se isolert på Norge når satsene for støtteordningen utarbeides dersom Norge skal følge utviklingen mht ny fornybar energi hva angår utbygging, teknologiutvikling og kompetansebygging. Når det gjelder biokraft er de naturgitte forholdene opplagt dårligere enn i Sverige, og da skulle en tilsvarende logikk tilsi at slike teknologier støttes bedre enn i f.eks Sverige.

Den økte forutsigbarheten kan oppleves som en kompensasjon for at støtteordningene ligger noe lavere enn prisen på elsertifikater. Per i dag ser det likevel ut til at differansen er for høy

for alle teknologier med unntak av vannkraft. Dersom Norge skal være konkurransedyktig mht investeringer i fornybar energi må støttenivået økes opp mot en skyggespotpris for grønne sertifikater når det gjelder teknologier som vindkraft og biokraft.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

Den foreslåtte forskriften vil ikke bidra til at vindkraft med fast fundamentering bygges ut.

Det er usikkert også om den foreslåtte støttesatsen for bioenergi og umodne teknologier vil virke utløsende.

Konsekvensene av at de foreslåtte støttesatsene blir opprettholdt kan bli at Regjeringen ikke når sine mål om 30 TWh økt fornybar energi eller energieffektivisering innen 2016.

Når det gjelder vannkraften så vil den foreslåtte forskriften kunne medføre at man i stedet for å utvide allerede eksisterende anlegg og inngrep, gjennomfører inngrep i uberørte områder.

Dersom Norge skal være konkurransedyktig mht investeringer i fornybar energi må støttenivået økes opp mot en skyggespotpris for grønne sertifikater når det gjelder teknologier som vindkraft og biokraft